

Denet Duyuru

Duyuru Tarihi : 20.11.2007
Duyuru No : DUYURU/2007-169
Yayımlandığı Yer : MİLLİYET GAZETESİ / 20 KASIM 2007

Erdoğan SAĞLAM
Yeminli Mali Müşavir
erdogan.saglam@bdodenet.com.tr

ASGARI GEÇİM İNDİRİMİNDE UYGULAMA ESASLARI NETLEŞİYOR

Hesapta, nikâhsız eş yok, evlatlık, yetim torun var

Asgari geçim indirimi uygulaması 2008 yılında başlıyor. İndirim hesabında, ücretlinin anne ve babasını kaybetmiş torunları dikkate alınacak. Çalışmayan eşin dikkate alınabilmesi için 'yasal evlilik' şartı aranacak

Bu yıl başında çıkarılan bir kanunla, çalışanlarda vergi iadesi kaldırılarak yerine 2008 yılı başından geçerli olmak üzere 'asgari geçim indirimi' getirilmişti.

Konuya ilişkin uygulama esasları netleşmeye başladı. Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesinde bir Tebliğ Taslağı yayımladı. Asgari geçim indirimi, yıl başında geçerli olan asgari ücret üzerinden hesaplanacak. 2008 yılı asgari ücret tutarı belli olmadığından taslakta örnekler 2007 yılı asgari ücret tutarı (562.50 YTL) esas alınarak hesaplanmış.

Asgari geçim indirimi oranı,

- Ücretlinin kendisi için yüzde 50
- Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için yüzde 10
- Çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere, ilk 2 çocuk için yüzde 7.5 ve diğerleri için yüzde 5 olarak dikkate alınacak.

Asgari ücretin yıllık tutarı, bu indirim oranı ve yüzde 15 ile çarpılarak yıllık asgari geçim indirimi hesaplanacak. İndirim aylık uygulanacak, bu nedenle hesaplanan yıllık indirim tutarı 12'ye bölünecek. Buraya kadar yaptığımız açıklamaları şu formülle ifade edebiliriz:

Asgari Geçim İndirimi Aylık Tutarı = (Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı x Asgari Geçim İndirim Oranı) x yüzde 15/12

Şunlara dikkat

Ücretlileri ve işverenleri ilgilendirecek bazı önemli konular şunlar:

- Maliye 'net ücret' anlaşması yapılan işyerlerinde de indirimden ücretlilerin yararlanacağını açıkladı.
- İndirim, ücretlinin vergisinden fazla olduğu takdirde fazlası iade edilmeyecek.
- 'Çocuk' tabiri, ücretliyle oturan, ücretli tarafından bakılanları (nafaka verilen, evlat edinilen, ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanları) kapsıyor. Ayrıca, 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocuklar dahil.
- 'Eş' tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade ediyor. Buna göre imam nikâhıyla yapılmış evlilikler dikkate alınmıyor.

Çocukların hesabı

- İndirim tutarının tespitinde mükellefin, ücret gelirini elde ettiği tarihteki medeni hali ve aile durumu esas alınacak. İndirim, aile bireylerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden sadece birisinin gelirine uygulanacak. Boşananlar için, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınacak.
- Eşinin çalışmadığına dair ücretlinin beyanı geçerli olacak. Mevcut çalışanlar için medeni durum ve çocuk sayısı hakkında işverenlerinde mevcut bilgiler esas alınacak. Ancak, ücretliler bu durumlarında herhangi bir değişiklik olduğunda (evlenme, boşanma, ölüm, doğum vb.) bunları bir ay içinde işverene bildirecek. Değişiklikler, bildirim ayından itibaren uygulanacak, gün hesabı yapılmayacak. Bildirimdeki bilgilerin hatalı ve yanıltıcı olması halinde ücretli sorumlu olacak.

İşverenin sorumluluğu

- İşveren sadece kendi hatası nedeniyle yüksek indirim öderse sorumlu tutulacak.
- İşverenler, her yıl ocakta, 'Asgari Geçim İndirimine Ait Bordro'yu düzenleyecek. Her bir ücretlinin indirimi bordroda gösterilecek. Değişiklikler için ayrı bir bordro düzenlenecek. Bordrolar, işveren tarafından saklanacak.
- İşverenler ücretlilere nakden ödedikleri tutarı, muhtasar beyanname üzerinde, ücretliden kestikleri vergiden mahsup edecek. Ödenmeyen tutarın mahsup edilmesi halinde bu tutar devlete ödenmemiş gelir vergisi kesintisi olarak değerlendirilecek.
- İşverenler, ocaktan itibaren asgari geçim indirimi tutarını her ay ücret ödemesi sırasında ücretliye peşin ödeyecek. Ocak-şubat-mart ayı için indirimler nisan ayında verilecek muhtasar beyannamede mahsup edilecek.

İki ücret alanların durumu

- Aynı anda birden fazla işverenden ücret alanlarda, indirimi, en yüksek ücreti ödeyen işveren uygulayacak. Bu konuda işverenleri ücretliler yönlendirecekler. Bu nedenle işverenlerin olası bir suistimal nedeniyle sorumlu tutulmamaları gerekir. Taslaktaki açıklamaya göre, birden fazla indirimden yararlanıldığı tespit edilen ücretlilerden, haksız aldığı indirim cezalı olarak geri alınacak.
- Ücretin bir aydan kısa bir süreye ilişkin olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle indirim hesaplandığından, bir aylık indirim yapılacaktır.

Asgari geçim indirimi nasıl hesaplanacak?

Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi ile iki çocuğu bulunan bir asgari ücretlinin 2008 yılında yararlanabileceği asgari geçim indirimi tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacak. (Ücretlinin Ocak/2008 ayında hesaplanan gelir vergisi 71.72 YTL)

2008 / Ocak ayında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (562,50 x 12 =): 6.750,00 YTL

- Asgari Geçim İndirimi Oranı: Yüzde 75
- Mükellefin kendisi için: Yüzde 50
- Eşi için: Yüzde 10
- Çocukları için (2 x yüzde 7,5=) yüzde 15
- Asgari Geçim İndirimi Matrah (6.750,00 x yüzde 75=): 5.062,50 YTL
- Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (5.062,50 x yüzde 15=): 759,38 YTL
- Asgari Geçim İndiriminin Aylık Tutarı (759,38 / 12=): 63,28 YTL

Buna göre, örnekteki ücretlinin işvereni ücretliden kestiği 71.72 YTL verginin 63.28 YTL'sini devlete ödemeyip ücretliye ödeyecek, böylece ücretlinin eline aylık 63.28 YTL daha fazla para geçecek.